

Persverklaring 8 december 2009 Rijksrechercheonderzoek-Hoek van Holland

Op 22 augustus 2009 vond in Hoek van Holland het gratis muziekfestival "Veronica Sunset Grooves" plaats. Tijdens dit festival vonden ernstige ongeregelheden plaats, en heeft de politie een groot aantal keren geschoten. Tragisch genoeg heeft daarbij iemand het leven verloren. Eén slachtoffer, een 19-jarige Rotterdammer, is ten gevolge van een schotwond overleden. Zes andere slachtoffers zijn gewond geraakt door kogels.

De rijksrecherche is op 23 augustus 2009 gestart met het onderzoek naar deze schietincidenten. De Rijksrecherche heeft ondermeer tot taak situaties te onderzoeken waarin de politie vuurwapengeweld heeft gebruikt. Op grond daarvan kan het Openbaar Ministerie beslissen of dat geweld al dan niet terecht is uitgeoefend en of dat geweld proportioneel was: in verhouding tot de omstandigheden waarin de politie verkeerde.

De hoofdofficier van het Openbaar Ministerie in Rotterdam heeft mij op 25 augustus gevraagd het Rijksrecherche-onderzoek naar de gebeurtenissen in Hoek van Holland over te nemen en een juridisch oordeel over het vuurwapengebruik te geven.

Dat is gebeurd om de onafhankelijkheid van de beoordeling van het politieoptreden in deze complexe zaak buiten iedere twijfel te stellen.

Voor de goede orde meld ik nog dat het onderzoek van de Rijksrecherche gericht is op het reconstrueren van de feiten en omstandigheden op het festivalterrein voor zover dat verband houdt met het politieoptreden.

De Rijksrecherche heeft niet het opsporingsonderzoek uitgevoerd, gericht op het achterhalen van personen die geweld hebben gepleegd tegen de politie. Dat onderzoek heeft de Rotterdamse politie uitgevoerd.

Het Rijksrechercheonderzoek heeft zich ook niet gericht op de vraag hoe de voorbereiding voor het evenement bij de gemeente en de politieleiding Rotterdam is geweest en hoe tijdens het incident door hen is gereageerd. De driehoek Rotterdam heeft het Crisis Onderzoeksteam gevraagd dat te onderzoeken.

Het Rijksrechercheonderzoek heeft zich gericht op de uitvoerende politiemensen die daadwerkelijk feitelijk op en rond het festivalterrein hebben opgetreden. Het resultaat van het onderzoek naar de reconstructie van de feiten zal hierna door het hoofd van de Rijksrecherche worden toegelicht mede aan de hand van beeld en geluid.

Op grond van de feiten zoals die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen heb ik als hoofd van het Openbaar Ministerie Den Haag het volgende oordeel over het vuurwapengebruik door de politieambtenaren.

Uit het onderzoek is gebleken dat 21 politieambtenaren in totaal 76 maal hebben geschoten. Het overgrote deel daarvan – ruim 60 – betrof waarschuwingsschoten. Vijf (5) politieambtenaren hebben op personen geschoten, in totaal maximaal dertien (13) maal.

Ik meen dat alle politiemensen die hebben geschoten zich in een noodweersituatie bevonden; zij mochten zich verdedigen tegen relschoppers die hen hebben aangevallen, met geweld bedreigden en die excessief geweld tegen hen pleegden.

Bovendien meen ik dat zij zich met vuurwapens mochten verdedigen en dat zij daarbij proportioneel hebben gehandeld. Daar bedoel ik mee dat hun vuurwapengebruik in verhouding was met het geweld dat tegen hen werd uitgeoefend.

Vast is komen te staan dat een groep politieambtenaren, die het festivalterrein heeft betreden om 2 van hun collega's te helpen, gedurende langere tijd door een overmacht van relschoppers zijn aangevallen en bedreigd.

Vanaf het moment dat de politie het terrein betreden heeft, tot het moment dat de relschoppers door de politie te paard uiteen gedreven zijn, is er nauwelijks een moment geweest zonder directe dreiging. Dat is een periode van ongeveer 12 minuten.

In die periode heeft de politie zich tot zelfs ver buiten het terrein steeds verder teruggetrokken. In die hele periode is er ernstig geweld uitgeoefend tegen de politie: er is gegooid met stenen, glazen flessen en flessen gevuld met zand en, in een later stadium, met strandstoelen, metalen bakken en plantenbakken; constant is er de dreiging geweest dat het nog erger zou worden: de groep is een aantal malen op de politiemensen afgestormd terwijl er gescandeerd en geroepen werd, en doordat de groep van geen ophouden wist ondanks waarschuwingsschoten, was de vrees gerechtvaardigd dat de groep nog meer, nog ernstiger geweld, van plan was. Die vrees werd nog gevoed door het feit dat de politiemensen zich vanaf de nooduitgang waardoor ze het terrein hadden verlaten, nog weer 150 meter in de duinen hadden teruggetrokken; en nog steeds was de situatie onveranderd: de relschoppers bleven hen achtervolgen en geweld plegen.

De gerichte schoten zijn pas gevallen op de plaats die ik net noemde, nadat de politie zich al tot 150 meter buiten het festivalterrein had teruggetrokken en ze tijdens dat terugtrekken onophoudelijk is belaagd. Zij trokken zich terug in het donker en liepen achteruit door mul zand dat omhoog liep op een terrein dat voor velen onbekend was, en waarbij verschillende politieambtenaren ten val kwamen en door collega's overeind werden geholpen. De politieambtenaren zagen in het donker de voorwerpen die werden gegooid ook vaak pas op het allerlaatste moment.

Bij mijn oordeel over het vuurwapengebruik vind ik de volgende omstandigheden nog van groot belang:

- De groep politiemensen waarover ik spreek, is direct overal vandaan gekomen, toen politiemensen in burger het noodsignaal 'assistentie-collega' gaven. Het was niet een vaste eenheid met een leidinggevende. Ze droegen geen beschermende kleding; platte pet, licht reflecterend hesje, zodat ze goed zichtbaar waren. Dit terwijl de relschoppers buiten het festivalterrein in het donker juist slecht zichtbaar waren voor de politie.
- Er was geen Mobiele Eenheid aanwezig. Een aantal van de politiemensen wist dat; anderen realiseerden zich dat toen ze zagen dat er geen hulp kwam. Zij waren op elkaar aangewezen.

Tegen dit excessief en onophoudelijk geweld en de dreiging met geweld-noodweersituatie - was het vuurwapengebruik van de politieambtenaren gerechtvaardigd.

Ik heb besloten dat de politieambtenaren dan ook niet strafrechtelijk zullen worden vervolgd wegens het vuurwapengebruik.

Ik voeg er meteen aan toe dat dit het oordeel van het OM is. Belanghebbenden kunnen tegen mijn beslissing bezwaar aantekenen bij het Gerechtshof Den Haag.

(Nu volgt de reconstructie)

Er is uitgebreid technisch onderzoek gedaan en in opdracht van het OM heeft het NFI een aantal onderzoeken uitgevoerd. Vastgesteld is uit welk wapen de kogel afkomstig was die het 19-jarige slachtoffer dodelijk heeft geraakt. Het slachtoffer is boven op het hoofd door deze kogel geraakt. De deskundigen hebben onderzocht of het mogelijk zou kunnen zijn dat een kogel die in de lucht is geschoten en teruggevallen is dit letsel zou hebben kunnen veroorzaken. Dit scenario hebben zij uitgesloten geacht. Op grond van alle verklaringen en de aard van de verwonding is het het meest waarschijnlijk dat het slachtoffer zijn hoofd licht gebogen had toen het schot viel.

Bij drie van de zes gewonden die door kogels zijn geraakt, is kunnen worden vastgesteld uit welk politiewapen deze kogels afkomstig waren. In één van deze gevallen is dit vastgesteld, nadat een in het zand aangetroffen kogelpunt op DNA-sporen is onderzocht, waaruit bleek welke gewonde met deze kogel is geraakt. Vervolgens is op basis van sporen op deze kogelpunt vastgesteld uit welk politiewapen de kogel afkomstig was. De bevindingen van het Nederlands Forensisch Instituut over de herkomst van de kogels passen bij de verklaringen van de betreffende politieambtenaren die eerder verklaarden gericht te hebben geschoten.

Drie andere gewonden hebben doorschotwonden, waarbij geen kogels zijn aangetroffen.

Op grond van het onderzoek en de reconstructie die u zojuist heeft gezien, kan worden aangenomen dat deze gerichte schoten zijn gevallen op locatie 5. Op deze locatie is door de hooligans afgeteld 5, 4, 3, 2, 1, waarna men als groep naar voren is gerend.

Twee politiemensen verklaren te hebben geschoten, nadat ze een mensenmassa op zich af zien komen. Drie andere politieambtenaren verklaren dat zij gericht op de benen van een relschopper hebben gericht en geschoten, die geweld pleegde met een voorwerp, dan wel een voorwerp pakte kennelijk om daar mee te gooien.

U heeft nu kennis kunnen nemen van de feiten en omstandigheden die uit het onderzoek zijn gebleken, zowel het onderzoek van de Rijksrecherche als het onderzoek van het Nederlands Forensisch Instituut. Op grond van het onderzoek kan worden vastgesteld dat er een groot aantal hooligans, zoals zij worden aangeduid en zoals zij zichzelf ook hebben gepresenteerd, op het festivalterrein aanwezig zijn geweest en dat deze hooligans de politie hebben aangevallen en belaagd.

Vanaf de locatie bij het VIP-dek op het festivalterrein tot de locatie bij het strandpaviljoen 150 meter in de duinen buiten het festivalterrein, heeft een grote groep hooligans de aldaar aanwezige politiemensen onophoudelijk aangevallen, bedreigd en met zware voorwerpen gegooid. Zij zijn daarmee doorgeslagen zelfs nadat de politieambtenaren van het festivalterrein af waren en de nooduitgangen hadden gesloten. De politie heeft niet anders gedaan dan zich zoveel mogelijk geordend terugtrekken. Deze politiemensen hebben geen beschermende kleding aan en ze zijn niet beschermd tegen rondvliegende projectielen. Zij dragen reflecterende hesjes. Politiemensen hebben zich teruggetrokken voor een groot deel door mul zand op een donker terrein dat voor velen onbekend was. Er was geen Mobiele Eenheid aanwezig en het was hen duidelijk dat die hen ook niet te hulp zou komen. Zij stonden er alleen voor.

Tegen die achtergrond hebben de politieambtenaren terecht van hun vuurwapen gebruik gemaakt; in de eerste plaats door het afvuren van een groot aantal

waarschuwingsschoten en in laatste instantie door het door vijf politieambtenaren schieten op personen. Zij hebben zich terecht verdedigd en zijn bij die verdediging de redelijke grenzen niet te buiten gegaan. Dat betekent dat het schieten van de politieambtenaren in deze omstandigheden niet strafbaar is.

| Ik zal dan ook geen strafvervolgning instellen tegen politieambtenaren die hebben geschoten.